

O CARTE DESPRE ALEXANDRIA DE IERI ȘI DE AZI — CU REFERIRI ȘI LA MUZEELE SALE —

Șase autori (Stan V. Cristea, Ecaterina Ștăntăreanu, Dumitru Avram, Ion Măraru, Gheorghe Popa, Ioan Spiru) au elaborat lucrarea cu titlul *Alexandria — 160 de ani. Monografie*, editată de curând (în 1994) de către Inspectoratul pentru Cultură Teleorman. Strădania dășilor — după cum singuri mărturisesc — nu a fost zadarnică și datorită faptului că au fost încurajați și susținuți de către Prefectura și Consiliul Județean Teleorman.

O carte, fără doar și poate, necesară. Și de reținut. Pentru împlinirea ei, autorii, căutând adevărul în trecutul Alexandriei, l-au aflat, în esența lui, deși multe se mai pot scrie și se vor scrie despre oraș, curând sau peste multă vreme.

Cei șase semnatari ai monografiei s-au bizuit pe numeroase izvoare istorice, fără însă a ignora contribuțiile predecesorilor din veacul trecut și din cel de acum, unele de neîndoieală valoare pentru cunoașterea trecutului orașului de pe malurile râului Vedea. Desigur, unele date și considerații, acum, aici inserate pot cunoaște schimbări de substanță ori de măruntă însemnătate, în timp, pe măsură ce noi mărturii (în special arheologice și arhivistice) vor fi scoase la lumină.

Cartea privește domeniile importante ale vieții trecute alexandrene. Redăm și noi cuprinsul monografiei, așa cum el este formulat de către autori: *Cuvânt înainte. I. Așezarea, fondarea și conducerea Alexandriei. II. Alexandria pe treptele istoriei. III. Evoluția vieții economice în Alexandria. IV. Evoluția demografică și a standardului de viață. V. Viața religioasă alexandreeană. VI. Învățămintul alexandreean. VII. Viața cultural-artistică și sportivă. VIII. Interferențe alexandrene în spiritualitatea românească. Anexe: Documentele fondării orașului Alexandria. Ilustrații.*

S-ar fi cuvenit, credem noi, să se acorde un spațiu mai mare prezentării vieții comerciale alexandrene (mai ales din perioada interbelică), apoi, culturii populare, unor personalități precum și consecințelor regimului totalitar. Se putea renunța la unele formulări ușor forțate, la alcătuiri de fraze precum cele de la pagina 31, care sună nu tocmai potrivit, deși ideile sunt, se înțelege, frumose. O serie de intelectuali de seamă înscrși în prima parte a cărții (vezi, de exemplu, la pag. 121, Nicolae Frumosu, autor de manuale, orî Alexandru Daniel, doctor în științe) nu se mai re-

găsesc, din păcate, în capitolul „Interferențe alexandrene în spiritualitatea românească”, cum se cădea să se întâmple.

Un loc anume în paginile cărții îl ocupă prezentarea muzeelor din Alexandria. Istoria, în acest sens, începe cu anul 1934, când se hotăra înființarea unui muzeu orașenesc. Acesta va fi instalat într-o încăpăre din localul Primăriei. Printre expozate: Ecstrucția — de ce transliterează autorii *Ekstruktia*, nu știm —, unde erau înscrise condițiile pentru cei ce vroiau a se așeza în Alexandria, hrissoul domnesc prin care se recunoaște existența orașului ca atare și altele. Muzeul a fost vizitat și de Nicolae Iorga, care aprecia valoarea deosebită a pieselor expuse. Alte momente importante din trecutul vieții muzeale de aici: 1936. Muzeul se mută în incinta Palatului Cultural „Victor Antonescu”, dispunând acum de un patrimoniu mult sporit (documente, tablouri, icoane, fotografii, cărți vechi etc., printre care, de amintit în chip deosebit, Catalogul primei școli din oraș, Codul comunal din anul 1871, Catagrafia locuitorilor din Alexandria din 1838); 1952. Muzeul se reorganizează, înmulțindu-și colecțiile (arheologie, numismatică ș.a.); 1974, Transformarea Muzeului orașenesc în Muzeu județean (de istorie); 1977. În urma cutremurului, se mută într-un nou local. Actualmente Muzeul se află în reorganizare. Cele cca 52.000 piese diferite ca gen, vechime și, desigur, valoare, câte se află în patrimoniul muzeului, vor fi expuse pentru public (într-o nouă viziune muzeografică și istorică, și într-un nou local) în viitorul apropiat. Printre mărturiile de o însemnătate aparte descoperite în zonă și care aparțin, de drept, Muzeului din Alexandria, se numără: „Carul solar” de la Bujor (sec. VIII—VII î. Chr.), „Ecstrucția” la care ne-am referit, apoi, scrisoarea omagială a alexandrenilor adresată lui Alexandru Ioan Cuza cu prilejul alegerii sale ca domnitor al Principatelor Române ș.a.

Monografia ca atare are, fără îndoială, însușiri anume, de netăgăduit. Însemnătatea ei se află și în noua interpretare a unor evenimente și fenomene petrecute în zonă în diferite perioade istorice, ca și în redescoperirea unor personalități legate prin naștere și prin activitate de Alexandria.

— ALEXANDRU LIGOR